

Κεφάλαιο 6ο: Όρια ακολουθιών και συναρτήσεων. Σειρές Taylor.

Η εντολή `Limit` βρίσκει το όριο μιας ακολουθίας ή μιας συνάρτησης.

```
? Limit
Limit@expr, x->x0D finds the
  limiting value of expr when x approaches x0. More...
```

Με `Limit` βρίσκουμε τα χαρακτηριστικά της εντολής `Limit`.

```
?? Limit
Limit@expr, x->x0D finds the
  limiting value of expr when x approaches x0. More...
Attributes@LimitD = {Listable, Protected}
Options@LimitD = {Analytic -> False, Direction -> Automatic}
```

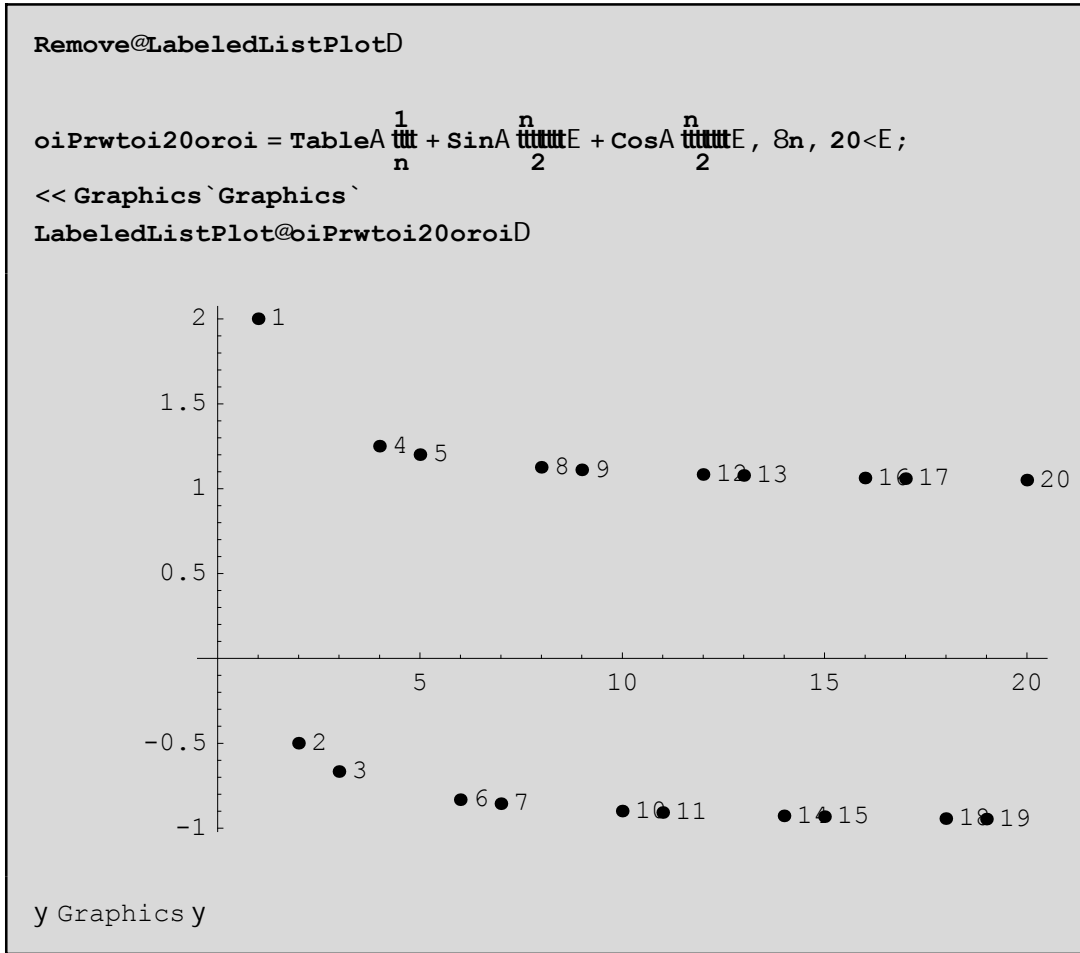
Το `Protected` σημαίνει ότι δεν μπορούμε να την αλλάξουμε ενώ το `Listable` σημαίνει ότι μπορεί να εφαρμοστεί συγχρόνως επάνω σε μια ακολουθία ή σε μια λίστα από ακολουθίες.

```
Limit[A9 Log@nD, n -> Infinity, 1 - n^3]
      n          n          n^2
80, 1, - <
```

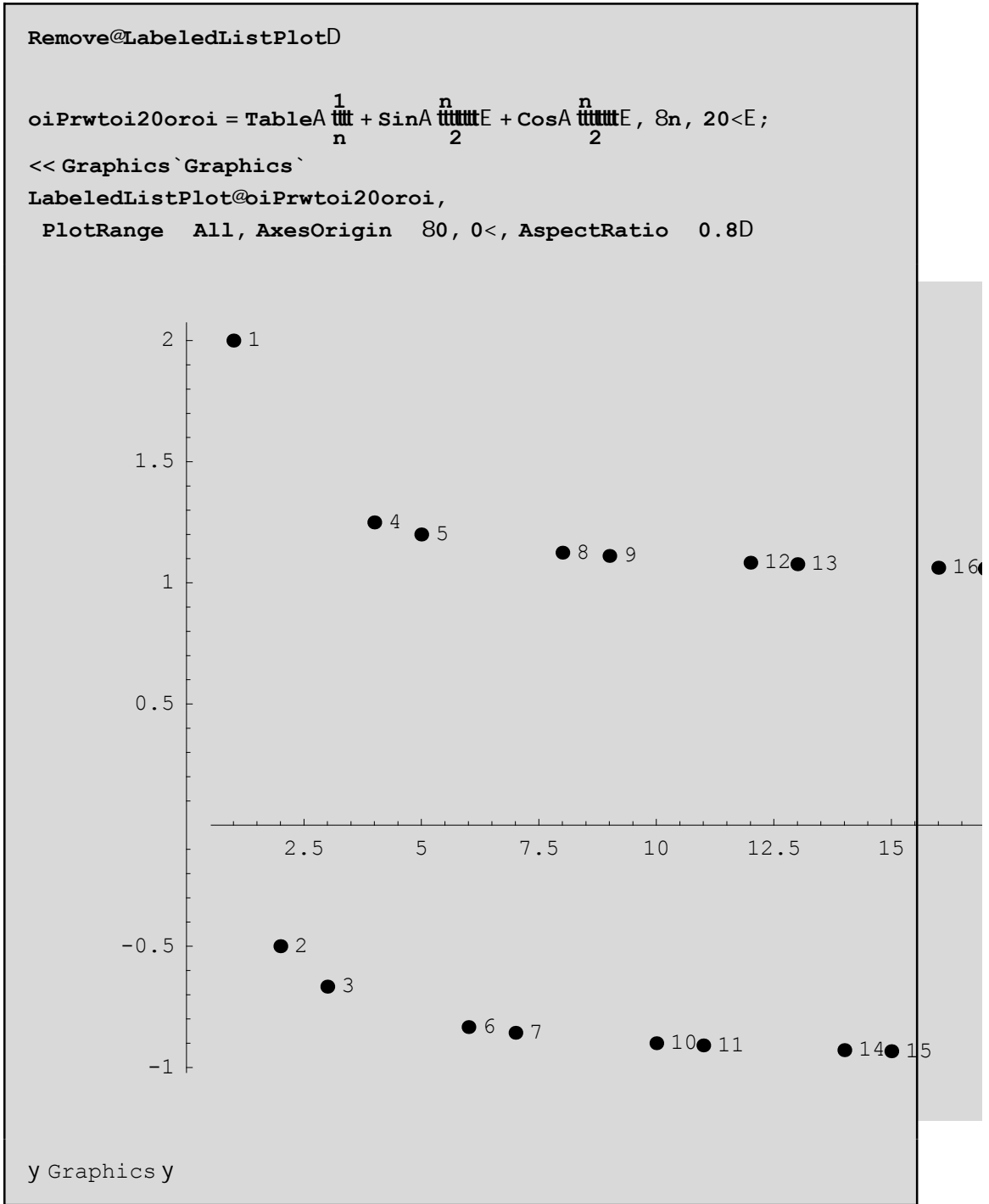
Όπου n είναι η ακολουθία. Εάν η ακολουθία έχει δύο ή περισσότερες συγχρόνως υποακολουθίες τότε απαιτείται να είναι μήνυμα της μορφής `Interval[{a,b}]` που σημαίνει ότι υπάρχουν κάποιες τιμές n στο διάστημα $[a,b]$.

```
Limit[A 1/n + Sin[A n/2] + Cos[A n/2], n -> Infinity]
Interval@{-2, 2} <
```

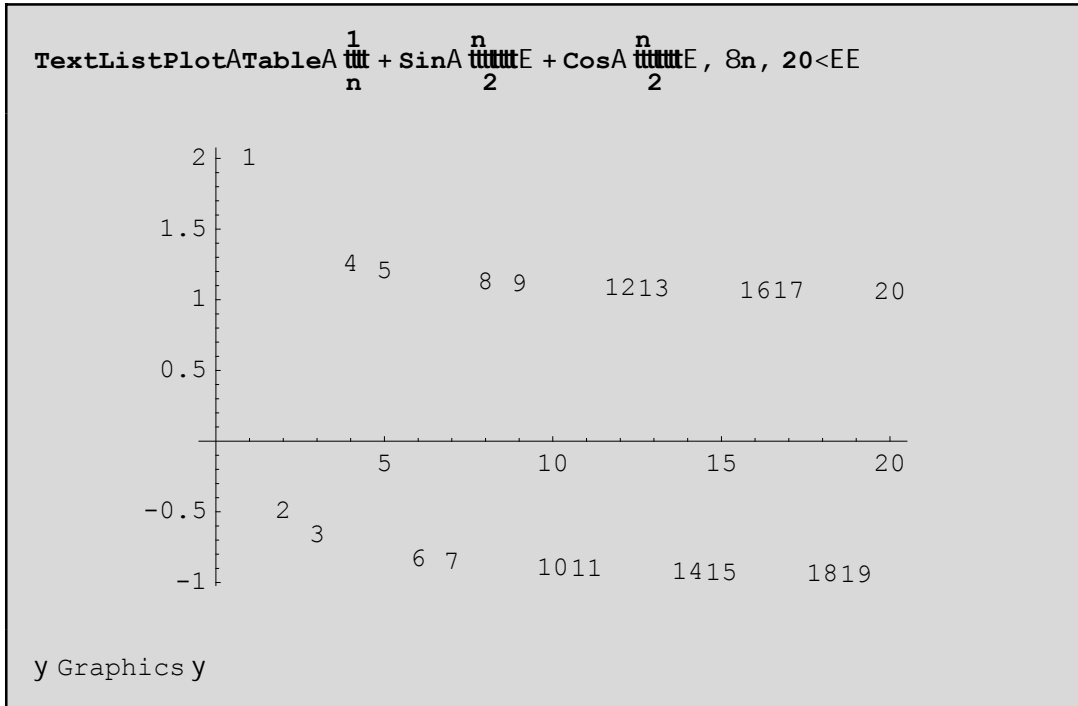
Η παραπάνω ακολουθία έχει δύο οριακούς τιμούς το 1 και το -1. Αν κάναμε και ένα διάγραμμα να το δούμε

Επειδή δεν απεικονίζονται όλα τα σημεία σωστά, αλλά μόνο τα χαρακτηριστικά της LabeledListPlot:

Upárcé kai ál l ov éra V trópo V na doúeta parapáwsh hía nethncrñsh thV TextListPlot

Υπάρχει και μία δεύτερη περίπτωση που ενώ υπάρχει το όριο το Mathematica αδυνατεί να απαντήσει ή να δώσει λύση/απάντηση π.χ

```

Limit[A9  $\frac{n!}{n^n}$ , n -> Infinity]
Series::esss : Essential singularity encountered in Gamma[A  $\frac{1}{n}$  + 1 + O[nD^3]E.
Series::esss : Essential singularity encountered in Gamma[A  $\frac{1}{n}$  + 1 + O[nD^3]E.
Series::esss : Essential singularity encountered in Gamma[A  $\frac{1}{n}$  + 1 + O[nD^3]E.
General::stop :
Further output of Series::esss will be suppressed during this calculation.

9Limit[n^-n n!, n -> Infinity], Limit[n!, n -> Infinity]
    
```

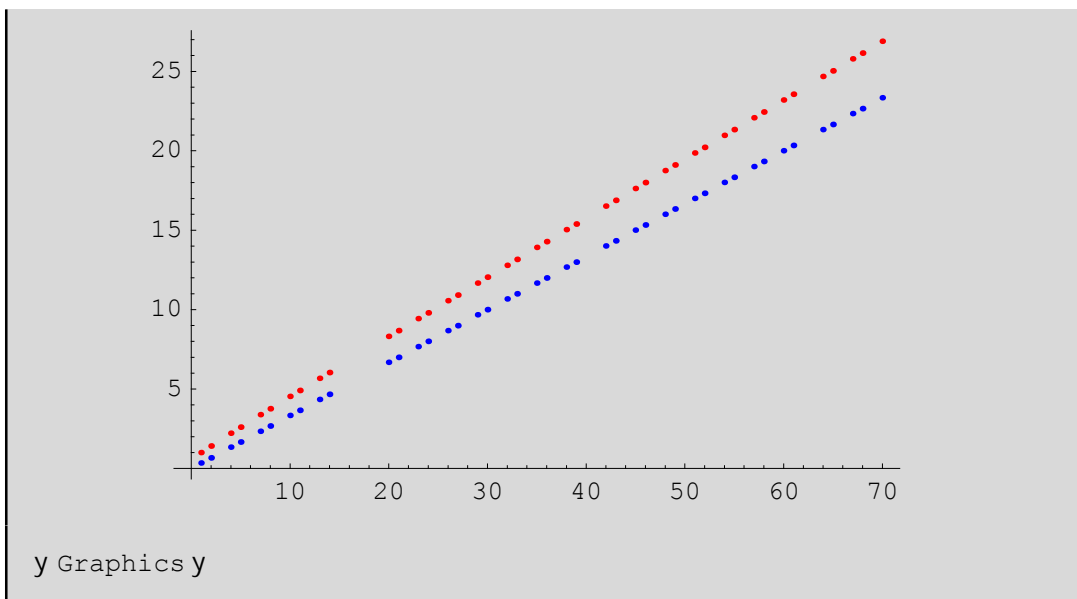
Είναι γνωστό ότι η πρώτη είναι αριθμητική και η δεύτερη αποκλίνει στο +∞.


```

timesToyn = 70
Remove@DisplayTogetherD
<< Graphics `Graphics `
p3 =
  DisplayTogetherAListPlotATableA9n, n! #=, 8n, 1, timesToyn<E,
  PlotStyle RGBColor@1, 0, 0DE, ListPlotA
  TableA9n,  $\frac{n}{3}$ =, 8n, 1, times<E, PlotStyle RGBColor@0, 0, 1DEE

```

70

Γενικά η χρήση των γραφικών παραστάσεων είναι ένα χρήσιμο εργαλείο. Όπου είναι εφικτό να δίνουμε και μία κατάλληλη γραφική παράσταση.

6.1 Αφροίματα, Γινόμενα, Σειρές

Τό αφροίματα δίνεται από την συνάρτηση Sum. Τα όρια του αφροίματος δίνονται με κάποιες τιμές στα min και max. Το d, αν υπάρχει, παριστάει το βήμα που αυξάνονται οι τιμές της μεταβλητής i. Συνοψίζονται έπειτα παρακάτω οι έV

Sum[f, {i, max}] ή Sum[f, {i, min, max}] ή Sum[f, {i, min, max, d}]

Παράδειγματα:

```

seira = SumA  $\frac{x^i}{i}$ , 8i, 1, 10, 2<E

```

$$x + \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} + \frac{x^7}{7} + \frac{x^9}{9}$$

```
seira^2
∫ x +  $\frac{x^3}{3}$  +  $\frac{x^5}{5}$  +  $\frac{x^7}{7}$  +  $\frac{x^9}{9}$  dx
```

```
Expand@seira^2D
x^2 +  $\frac{2x^4}{3}$  +  $\frac{23x^6}{45}$  +  $\frac{44x^8}{105}$  +  $\frac{563x^{10}}{1575}$  +  $\frac{124x^{12}}{945}$  +  $\frac{143x^{14}}{2205}$  +  $\frac{2x^{16}}{63}$  +  $\frac{x^{18}}{81}$ 
```

Όπως βλέπουμε η σειρά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως P.c να βρούμε το τετράγωνό της και επίσης να παραγωγιστεί ή να ολοκληρωθεί.

```
D@seira, 8x, 2<DH deuterh paragwgos ws pros x L
integ = Integrate@seira, xDH aoristo oloklhrwma ws pros x L
2 x + 4 x^3 + 6 x^5 + 8 x^7
```

```
 $\frac{x^2}{2}$  +  $\frac{x^4}{12}$  +  $\frac{x^6}{30}$  +  $\frac{x^8}{56}$  +  $\frac{x^{10}}{90}$ 
```

Η συνάρτησή Coefficient είναι πολύ χρήσιμη διότι όταν το ανάπτυγμα της σειράς είναι αρκετά μεγάλο μπορεί να βρεθεί το συντελεστή της μίας δύναμης x^n μίας μεταβλητής x . P.c

```
Coefficient@integ, x, 10D
 $\frac{1}{90}$ 
```

Αλλά για παράδειγμα του Coefficient μπορείτε να βρείτε παρόμοια FI κατά τα γνωστά. Παρακάτω παρατίθενται τα μαθηματικά αριθμητικά διάνομων του i σε n ή πίνακα και η γνωστή μαθηματική διαδικασία λόγω

```
TableForm[
  Table[
    Sum[i^m, {i, 1, n}],
    {m, 1, 3}
  ],
  TableForm
]
1  $\frac{1}{2} n^2$ 
2  $\frac{1}{6} n^3$ 
3  $\frac{1}{24} n^4$ 
```

```
Sum@ai-1, {8i, 1, n}<D

$$\sum_{i=1}^n a^{i-1}$$

```

Gia na broúnean h parárw genetrikή sérá sugklínē q̄tounē = 1

```
Sum@ai-1, {8i, 1, }<D

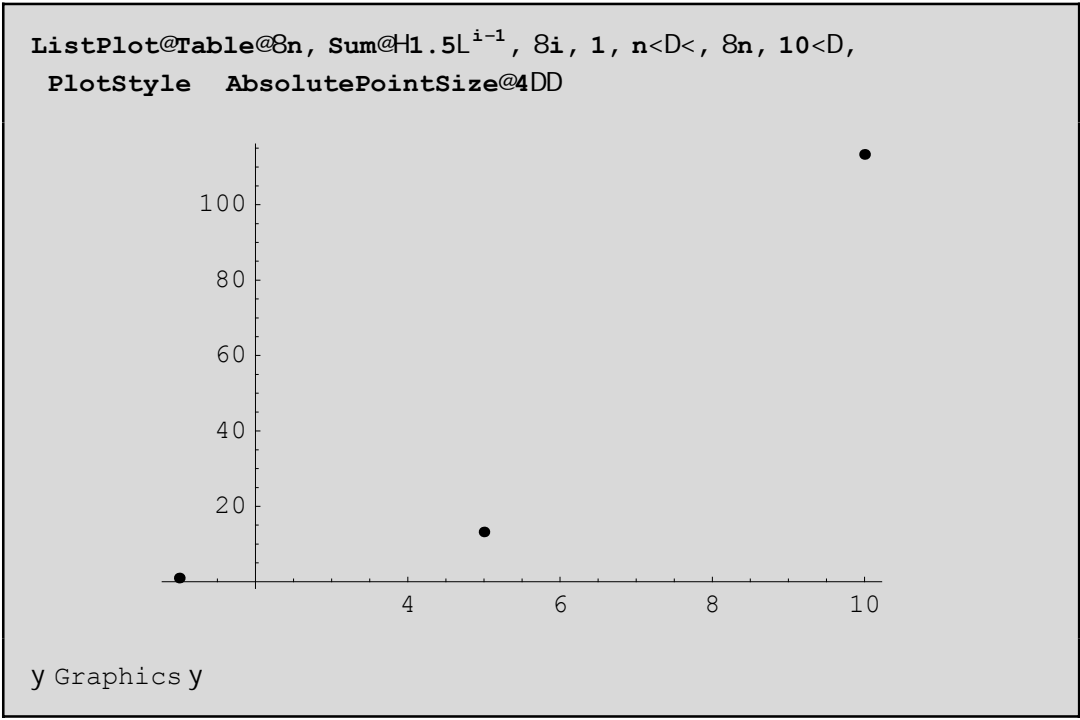
$$-\frac{a}{-1+}$$

```

Prépeí na proséxoune óti siwphlā h Sum upoq̄teí óti o paranomas t̄h V-1+w éceí thn idióthta |w|<1 d̄óti al lióV dens uglínē! AV d̄óne ti ginetai se antiq̄th periptwsh

```
Sum@1.5Li-1, {8i, 1, }<D
-2.
```

pu j usikā énaí liáq̄V d̄óti é arn̄ózetai liáq̄V o túpoV - $\frac{1}{1-w}$ gia w=1.5). AV d̄óne li go kai thn graj ikē parástash twn nerikón aq̄ris n̄ótw gia na to epibaiós oune

To s̄ntol o tou ap̄erou n̄poreí na éisacq̄e gr̄aj ontaV [Infinity] (netax̄o tou Infinity kai) den prépeí na up̄oc̄eí ken̄o giati den qa netarap̄e aut̄ómata se 1) h̄ pat̄ón̄taV to pl̄h̄ktro Esc kai net̄á

Askhsh: H sunarthsh $\phi(x)$ tou Euler dñai to plhrophvwn akeraíwn n netaxó tou 1 kai tou x di opoíoi den écouv kanéna koinó diairéth ne ton x. Sto *Mathematica* h sunarthsh autή dñetai ne thn Euler-Phi[x] p.c

```
EulerPhi@60D
16
```

Sth Qewria Aritmón dñetai ne ton tupo $H_L = x \% p$ h $\phi(x)$ ne ál l o gia érai to x epí to ginónero twn órwn $1 - \frac{1}{p}$ pou to p érai éna VprwtoV diairéthV tou x mikróteroV j usiká apo to x. Na arísetai nia sunarthsh phiEuler[x_Integer] pou qa érai akribóV to parapanw ginónero El égxte ta apote ésmata saV ne thn boqgia thV EulerPhi.

6.2 Oria sunartísewn nia Vnetabl htήV

Estw $f(x)$ nia sunarthsh kai qñ oune na upd ogis oune to ório thV kaqóV to x téni sto x_0 . Autó grój étai sto *Mathematica* Limit[f@D, x -> x0]. P.c

```
LimitA  $\frac{9x^2 - 1}{9x^2 + 51x - 18}$ , x  $\frac{1}{3}$ 
 $\frac{2}{19}$ 
```

Otano óριο den upárci h adunaté na to bré, tóte bgzái to nñruna Interval[{a,b}] h káti ál l op.c

```
LimitASinA  $\frac{1}{x}$ , x 0E
Interval@-1, 1<D
```

To Interval[{-1,1}] naV bebaióni óti sígoura den upárci to ório kai óti isw upárcoun ória upoakd oujón netaxó tou -1 kai 1. Geniká ótan doul éounai ne ta ória prépi na énas te prosektikó. Upárci dus tucóV kai h períptwsh pou to *Mathematica* dñai l áqV ório. Gia parádeigma aV párcoune thn $f@D = \frac{1}{x-2}$ pou j usiká pairni tinéV +1 apo dexiá kai -1 apo aristerá. Opóte to ório Limit[f[x], x->2] den qa éprepena upárci. To *Mathematica* ónw dñai l áqV apánthsh:

```

f@xD := xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
        Abs@x - 2D
        x - 2
Limit@f@xD, x 2D
1
    
```

Gia touV parapárw lóguV qa prépi na pairnoue nekév j orév kai ta pleuriká ória gia na diapistównoue an parousiázetai kápoia asunécia h óci.To ório apo ta aristerá to pairnoue ne Direction->1 enó apo ta dexiá ne Direction->-1.

```

Limit@f@xD, x 2, Direction 1D
Limit@f@xD, x 2, Direction -1D
-1
    
```

```

1
    
```

6.3 Dipl á ória sunartíshv endiónetablhtón

To Mathematica naV parécei thn duratóthta éreshv nóno twv dipl ówv oríwv $\text{Limit}[\text{Limit}[f[x,y],y->y0],x->x0]$ kai $\text{Limit}[\text{Limit}[f[x,y],x->x0],y->y0]$. Den naV parécei h duratóthta na broúne to ório $\text{Limit}[f[x,y],(x,y)->(x0,y0)]$. Autá ta ória éina críshina gia na bgáloune kápoia sunperásnata gia thn sunperij orá niaV sunárthshv kontá sto shnéio $(x0,y0)$. Gia parádeigna an ta ória $\text{Limit}[\text{Limit}[f[x,y],y->y0],x->x0]$ kai $\text{Limit}[\text{Limit}[f[x,y],x->x0],y->y0]$ ótan upárcoun al l á den éina ísa tóte den npore na upárcéi tó dipl ó ório. Antístroj a an upárcéi to ório tóte ta dipl á éina ísa. AV pároune gia parádeigna thn $f[x,y]=\frac{y}{x+y}$ kai aV broúne ta dipl á ória sto $(0,0)$:

```

Remove@f, x, yD
f@x_, y_D := xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
              x^2 + y
              x^2 + y^2
Limit@Limit@f@x, yD, x 0D, y 0D
Limit@Limit@f@x, yD, y 0D, x 0D
    
```

```

1
    
```

Ta pleuriká ória kai oi graj ikév parastásév nporón na naV bohíoun na katanoúoune kal útera thn sunperij orá thV f górw apo éna shnéio $(x0,y0)$. Edó díntonai kápoia paradéignata ne thn Plot. An duskol éwste kai zhtáte bohíqia, nporetai na netaj éretai ton kérs ora pánw senia sunárthsh h se kápoia epil ogí thV (p.c pánw sthn Plot) kai netá patíste F1 gia na párete bohíqia kai paradéignata scetiká ne thns unárthsh pou qíl ete bohíqia.

```
Remove@fD
```

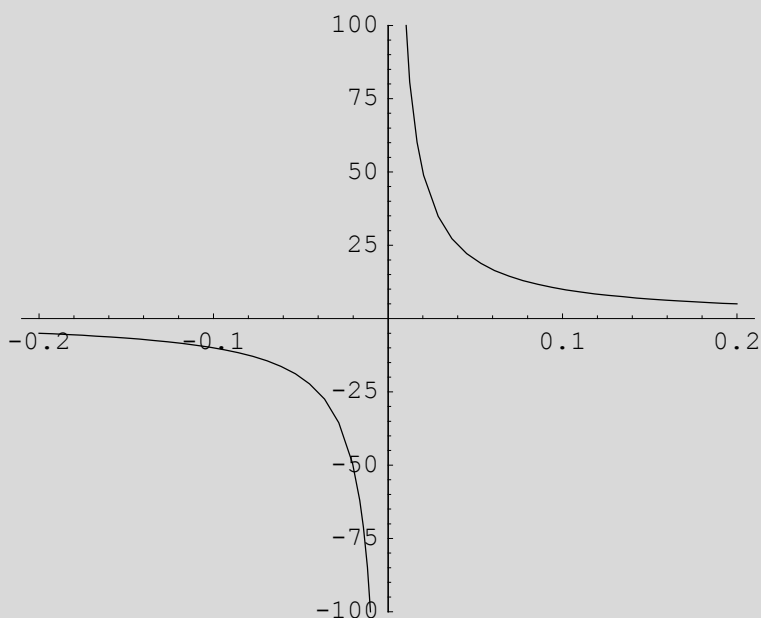
```
f@x_, y_D := If[Ax^2 + y^2 > 0,  $\frac{x^2 + y^2}{x^2 + y^2}$ , 0]E
```

```
H μ ή ί 0 ό έ μ μή =0 L  
x = 0;
```

```
ymin = -.2; ymax = .2;  $\frac{x^2 + y^2}{x^2 + y^2}$ 
```

```
Plot@f@x, yD, {y, ymin, ymax}, PlotRange -> {-100, 100},  
PlotPoints 50, AxesOrigin -> {0, 0},  
AspectRatio .8, MaxBend 20, Compiled FalseD
```

```
1  
t  
y
```



```
y Graphics y
```

Βάλ ανεσκόπια περissότερα carakthristiká (options) sthn Plot apo ósa prágnati creázontai óste na nporé kápoioi na názi pl hroj oríe/ gia autá nsw tou pl íktrou F1. Basiká creázetai h pl hroj oría PlotRange{-100,100} giati cwriV autή iswW den saV bge éna katanohó gráj hna. Me thn PlotRange kóbone katá boú hsh ton áxona twv x ή twv y. (edó o 0y sceúázetai gia tináV -100 éwW 100 kai ne AspectRatio0.8 zhtáne to míkouV tou kápetou áxona na énai to 8/10 tou míkouV tou orizontiou). Apó to scíhna parathróne óti gia níkr éV tináV tou x kontá sto 0 p.c x=0 ta pl euriká oría kaqóV y>0 érai η kai -η antístoica. AV to doúne thn apánthsh ne to Limit:

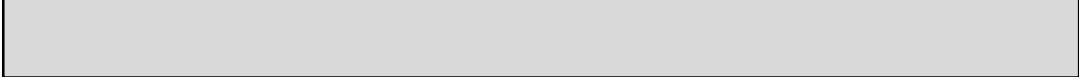
```
Limit@Limit@f@x, yD, x 0D, y 0, Direction 1D
Limit@Limit@f@x, yD, x 0D, y 0, Direction -1D

Limit@Limit@IfAx^2 + y^2 0, xxxxxxxxxxxx, 0E, y 0E, x 0, Direction 1E
```

```
Limit@Limit@IfAx^2 + y^2 0, xxxxxxxxxxxx, 0E, x 0E, y 0, Direction -1E
```

Den ta katáj ere! Edó den j taí to Limit all á o orisnóV ne to If pou dós ane gia thn f. To Limit den éceí próbl hna ne nhdenikóV paranonas téVh Plot ónwV n poré na éceí lógw tou trópu pou scedízázeí thn graj ikή parástash (paírnei kápoia shneía ston áxona Ox brískei ta timáV thV f kai enwnei ne euógramma tmínata ta shneía pou prókoptoun!). AVantikatas tής oune l dipón thn f ne to kl ás na ~~xxxxxxxxxxxx~~ ósa sto Limit:

```
Limit@Limit@xxxxxxxxxxxx, x 0E, y 0, Direction 1E
Limit@Limit@xxxxxxxxxxxx, x 0E, y 0, Direction -1E
-
```


Sto Mathematica upórcceí kai h periergh periptwsh na upórcceí to ório kai na "nhn upórcoun" ta dipl á ória. Era tétioi kakó parádeigma énai h sunárthsh $f[x,y]=x*\text{Sin}(1/y)$. To éna apota dipl á ória énai to $\text{Interval}[\{0,0\}]$ (chl. oustias tiká ório to 0!!!):

```
Limit@Limit@x Sin@1 ê yD, x 0D, y 0D
Limit@Limit@x Sin@1 ê yD, y 0D, x 0D

0
```

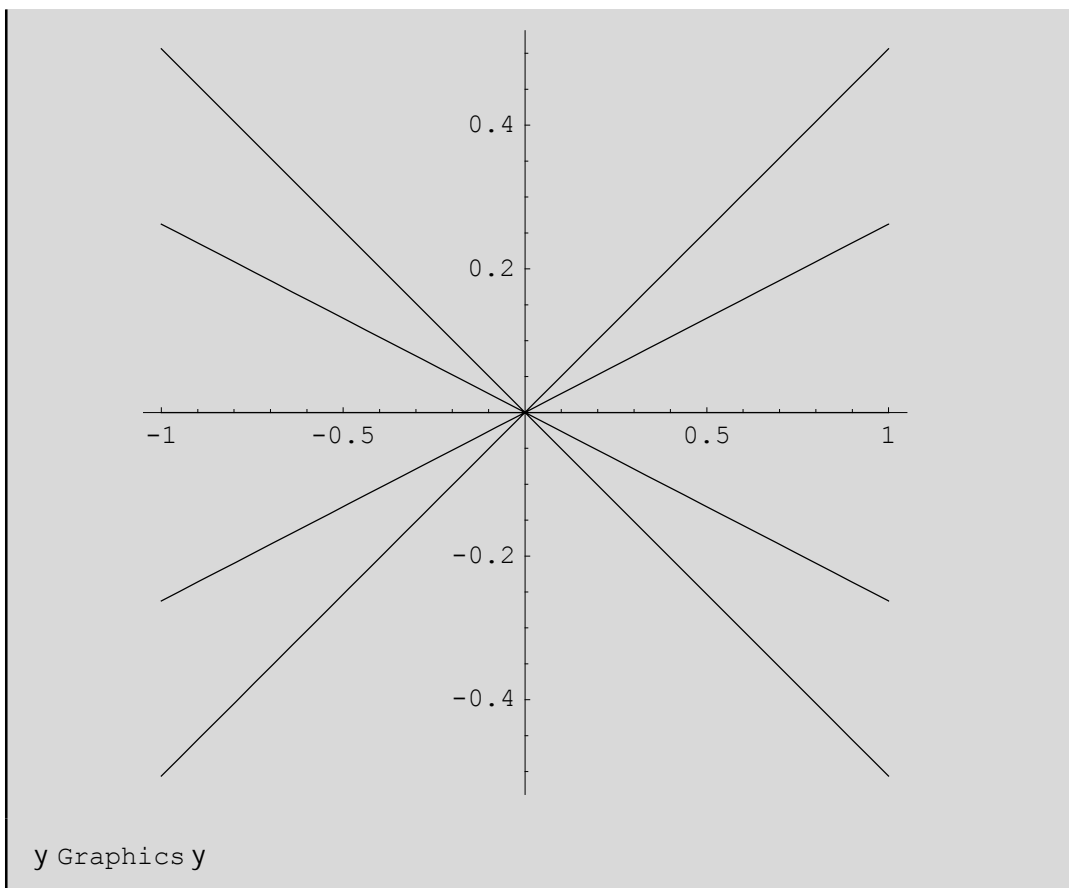
```
Interval@80, 0<D
```

AV kónoune kai edó thn graj ikή parástash gia arketéV timáV tou y kontá sto 0 gia na katal áboune thn apánthsh $\text{Interval}[\{0,0\}]$.

```

Remove@x, y, z, gD;
g[x_, y_]:=If[y == 0, x Sin[1/y], 0]
xmin = -1; xmax = 1;
pinakas = Table@g[x, y], {y, -0.02, 0.02, 100}
Plot@Evaluate@pinakas, {x, xmin, xmax},
  PlotRange All, AspectRatio 1, PlotPoints 40
80.262375 x, 0.506366 x, 0, -0.506366 x, -0.262375 x

```


απο αυτά βλέπουμε ότι οι τιμές του εσωτερικού όριου $\text{Limit}[x \text{ Sin}[1/y], y \rightarrow 0]$ δεν τείνουν σε ένα όριο $f[x]$ διότι ακόμη και κάποια συνάρτηση h του x (βλ έπει και pinakas) ~~ne~~ αποτελεί σε h να είναι "αδύνατο" να βρεθεί και το εσωτερικό όριο $\text{Limit}[\text{Limit}[x \text{ Sin}[1/y], y \rightarrow 0], x \rightarrow 0]$. Έτσι άλλτε παίρνουμε όριο 0 από δεξιά \mathbb{R}^+ και άλλτε 0 από αριστερά \mathbb{R}^- . Το Evaluate ~~netá~~ την Plot αναγκάζει να υπολογιστούν πρώτα όλες οι συναρτήσεις του pinaka πριν εγερνιστεί η Plot. Διαγινετικά η Plot δεν θα μπορούσε να κάνει την γραφική παράσταση διότι θα νόμιζε ότι ο pinaka είναι pinaka (και όσι κάποιες συναρτήσεις!).

Άσκηση: Αιού βρείτε απο το Help του *Mathematica* τι κάνουν οι παρακάτω συναρτήσεις να ερμηνεύεται ~~ne~~ τιV γραφικήV παραστάσεις που παράγονται, την συμπεριφορά των διπλών ορίων της $g[x, y] := \text{If}[y == 0, x \text{ Sin}[1/y], 0]$. (προσοχή αν πατήσετε διπλό κλικ σε κάποια απο τιV γραφικήV παραστάσεις που θα προκύψουν θα δείτε Movie!)

```
<< Graphics`Animation`
g@x_, y_D := If@y == 0, x Sin@1 # yD, 0D
MoviePlot@g@x, yD, {y, -1, 1}, {x, -1, 1}, {t, 0, 20}, PlotRange -> {-1, 1}
MoviePlot@g@x, yD, {x, -1, 1}, {y, -1, 1}, {t, 0, 20}, PlotRange -> {-1, 1}
```

6.4 Ακρότατα συναρτήσεων

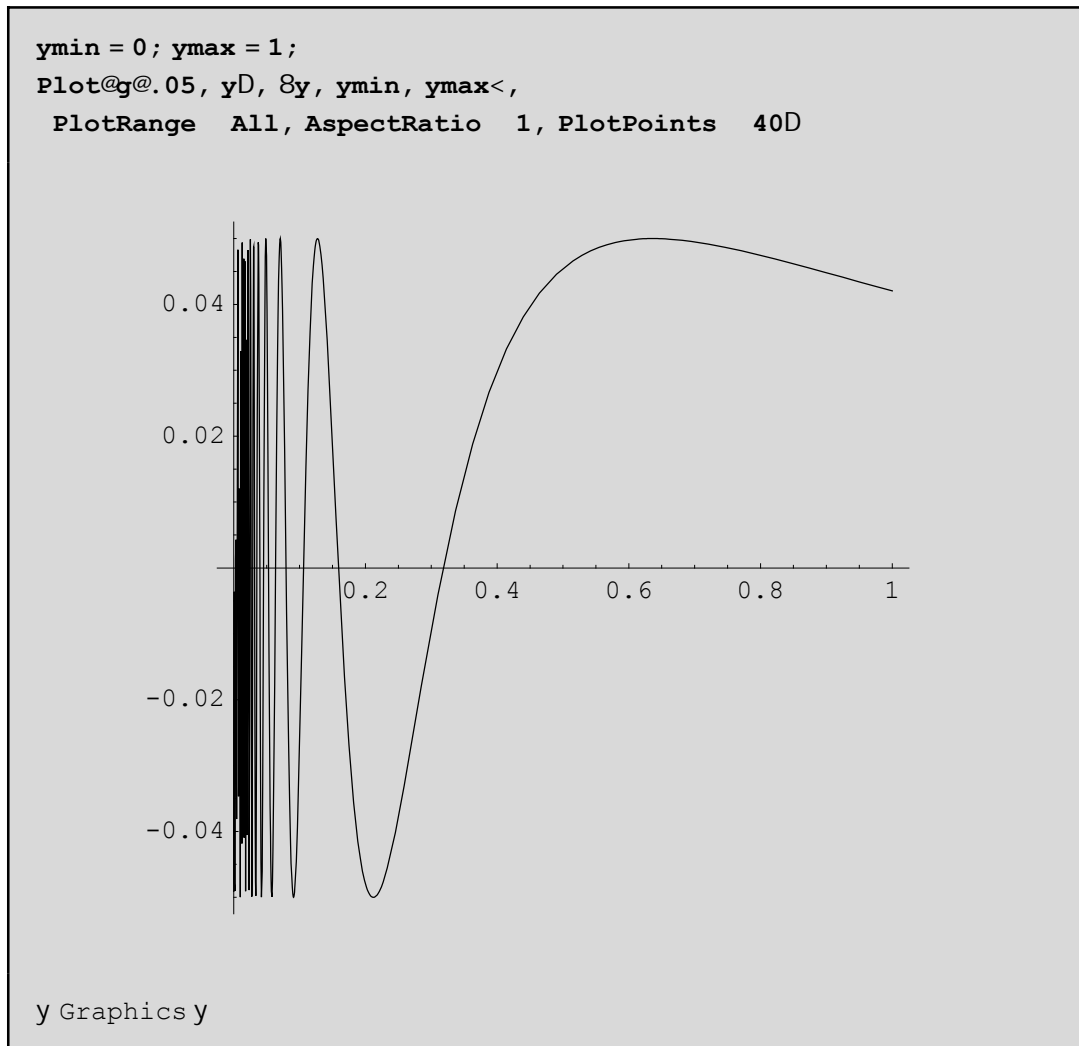
Για να βρούμε ένα τοπικό ελάχιστο της $f[x]$ γύρω από το x_0 γράφουμε `FindMinimum[f@D &, x0]`. Για το τοπικό μέγιστο αρκεί να ζητήσουμε το ελάχιστο της $-f[x]$ διότι $\max f = -\min[-f]$. Αν βέβαια έχουμε συνθήκες περιόριστων μεταβλητών τότε γίνονται οι κατάλληλες ερωτήσεις για να βρούμε το τοπικό ελάχιστο γύρω από το σημείο (x_0, y_0) γράφουμε `FindMinimum[f@, yD &, {x0, y0}]`. Αν δόσουμε τιμές συνάρτησης V αυτών των σημείων που ήθελαν

```
FindMinimum[g@.05, yD, {y, 0.5} <D
-FindMinimum[-g@.05, yD, {y, 0.5} <D
```

```
g@.05, y  0.212207 <<
```

```
g@.05, y  0.63662 <<
```

δηλαδή για $x_0=0.05$ έχουμε μέγιστο 0.05 για $y=0.63662$ και ελάχιστο 0.05 για $y=0.212207$. Αν κάναμε και την αντίστροφη παράσταση

An prospaqsune na broúne nágisto kai éacísto thV g gia tináV tou y se éna diásthma [ymin,ymax] qa prépei na ból cune ta ória pou qa kinéται toy wVethV

```

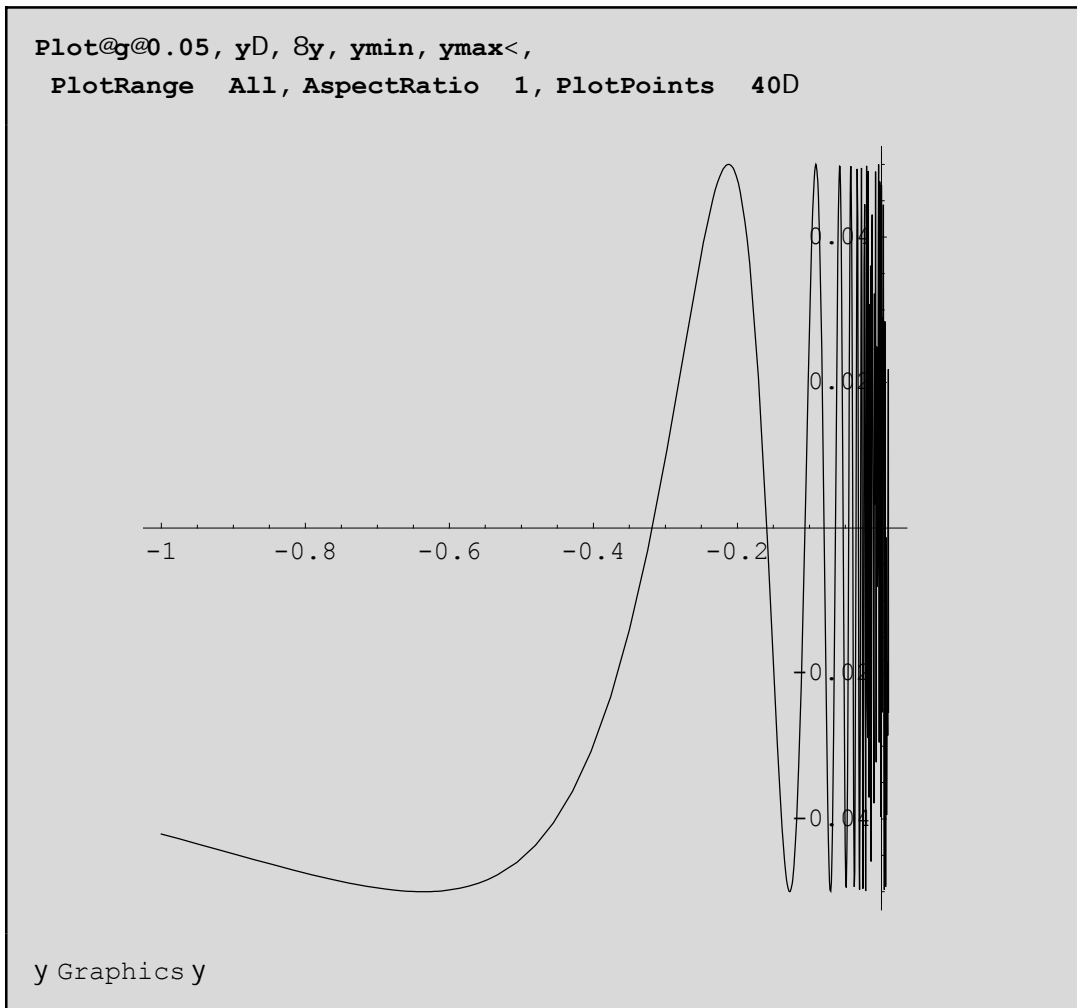
y0 = 0.005; ymin = -1; ymax = .01;
FindMinimum@g@0.05, yD, 8y, y0, ymin, ymax<D
-FindMinimum@g@0.05, yD, 8y, y0, ymin, ymax<D

```

```
8-0.05, 8y 0.00501275<<
```

```
80.05, 8-Hy 0.00630317L<<
```

Apo autá bl époune óti h éresh thV topikó nágisto kai é acístou exartáται apo to shmeío pou tou dínoumai. Etsi gia $y_0=0.5$ édwse ál l a akrótata kai gia $y_0=0.005$ ál l a.

Αν τώρα σταθροποιήσουμε την τιμή του y π.χ $y=0.05$ βλέπουμε ότι είναι αδύνατον να πάρουμε κάποια ακρότητα:

```
x0 = 0.05; xmin = -1; xmax = 1;
FindMinimum@g@x, .05D, 8x, x0, xmin, xmax<D
```

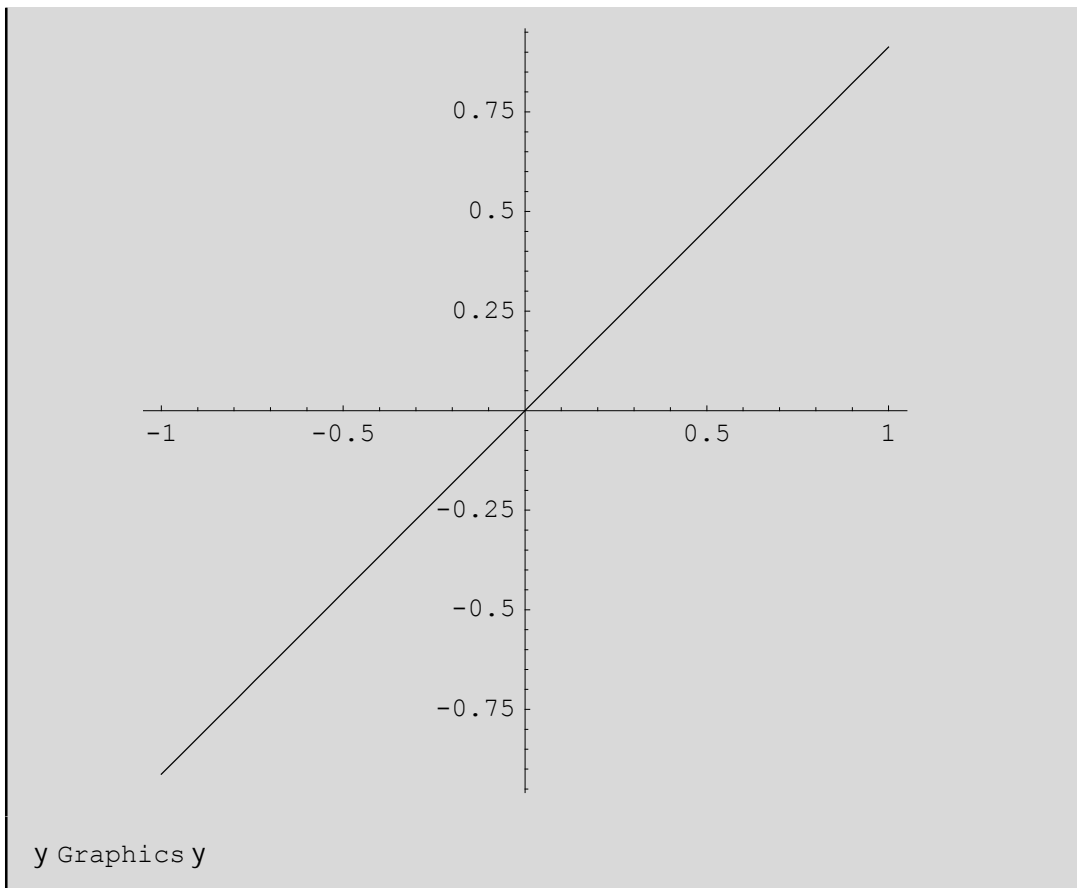
```
FindMinimum::regex :
Reached the point 8-1.64894< which is outside the region 88-1., 1.<<.
```

```
FindMinimum@g@x, 0.05D, 8x, x0, xmin, xmax<D
```

Δηλαδή δεν μπορούσε να βρεί ένα τοπικό ελάχιστο στα δοθέντα όρια του x . Ας κάνουμε πάλι την γραμική παράσταση για να δούμε τι ακριβώς συμβαίνει:

```
Remove@xD
g@x, 0.05D
Plot@g@x, 0.05D, 8x, xmin, xmax<,
  PlotRange All, AspectRatio 1, PlotPoints 40D
```

0.912945 x

πράγματι η διόρθωση έχει κέρδιο ακρότατο αλλά οι τιμές $V[g[x,0.05]]$ είναι όμοιες ή μικρά κέρδη συνολικά! Αν πάρουμε και τα ακρότατα και w προτιμώμενα τότε θα έχουμε διαπιστώσει τα ίδια:

```
x0 = 0.05; xmin = -1; xmax = 1; y0 = 0.005; ymin = -1; ymax = .01;
FindMinimum@g@x, yD, 8x, x0, xmin, xmax<, 8y, y0, ymin, ymax<D
```

FindMinimum::fmgs :

Could not symbolically find the gradient of $g[x, y]$. Try using the default method, giving two starting values for each variable.

```
FindMinimum@g@x, yD, 8x, x0, xmin, xmax<, 8y, y0, ymin, ymax<D
```

6.5 SeiréVdunáwv, SeiréVTaylor kai Mac-Laurin

Estw $f(x)$ sunárthsh pou écei sunécéV parágwgv wV proV x nácri kai n táxwV sto shmeío a kai upárcé h parágwgv $n+1$ táxhV thV f sto a tóte upárcé to anóptugna thV f se sérá górwapo to a sedunáwvHt - al^n p.c.gia $n=4$

```
Series@f@xD, {x, a, 4}<D
f@aD + f@@aD Hx - aL +  $\frac{1}{2}$  f@@@aD Hx - aL^2 +
 $\frac{1}{6}$  f^H3L@aD Hx - aL^3 +  $\frac{1}{24}$  f^H4L@aD Hx - aL^4 + O@x - aD^5
```

To $n+1=5$ kai to $O@x - aD^5$ paristánei to upól oípo (h sj ál na) $n+1$ táxhV thV f gia to shmeío a kai écei thn idióthta to ório kaqV $x \rightarrow a$ na érai 0 dh $\lim_{x \rightarrow a} [O@x - aD^5] = 0$. O parapánw tópoV érai o tópoV tou Taylor gia thn f. Eidká ótana $a=0$ o tópoV autóV gínetai

```
Series@f@xD, {x, 0, 4}<D
f@0D + f@@0D x +  $\frac{1}{2}$  f@@@0D x^2 +  $\frac{1}{6}$  f^H3L@0D x^3 +  $\frac{1}{24}$  f^H4L@0D x^4 + O@xD^5
```

pou den érai ál l oVapotentópo tou Mac Laurin gia thn f. Al l á aVdóne kai paradégnata:

```
seira = Series@Log@xD, {x, 1, 4}<D
Hx - 1L -  $\frac{1}{2}$  Hx - 1L^2 +  $\frac{1}{3}$  Hx - 1L^3 -  $\frac{1}{4}$  Hx - 1L^4 + O@x - 1D^5
```

Thn parapánw sérá nproóne na thn uyósoune sto tetrágwro na thn parágwgv oune wV proV x na thnd ok hrósoune p.c

```
seira^2
D@seira, {x, 2}<DH
Integrate@seira, xD H ó μ x L x L
Hx - 1L^2 - Hx - 1L^3 +  $\frac{11}{12}$  Hx - 1L^4 -  $\frac{5}{6}$  Hx - 1L^5 + O@x - 1D^6
```

```
-1 + 2 Hx - 1L - 3 Hx - 1L^2 + O@x - 1D^3
```

```
 $\frac{1}{2}$  Hx - 1L^2 -  $\frac{1}{6}$  Hx - 1L^3 +  $\frac{11}{12}$  Hx - 1L^4 -  $\frac{1}{20}$  Hx - 1L^5 + O@x - 1D^6
```

ή μ ό ά μέ μ Series ί Normal
 SeriesCoefficient ό ό O@x - aDⁿ ά μ Taylor
 Hx - aL^m ά μ Taylor. ύμ ί μ ύ :

```
Normal@seiraD
SeriesCoefficient@seira^2, 4D
-1 -  $\frac{1}{2}$  H-1 + xL^2 +  $\frac{1}{3}$  H-1 + xL^3 -  $\frac{1}{4}$  H-1 + xL^4 + x
```

```
 $\frac{1}{12}$ 
```

Τελείωνται να πούμε ότι αν η συνάρτηση f είναι δυο μεταβλητών τότε μπορούμε να πάρουμε την διπλή Series. Έτσι η Series[f, x, x0, nx, y, y0, ny] βρίσκει πρώτα το ανάπτυγμα wv prov to y, και μετά wv prov to x.

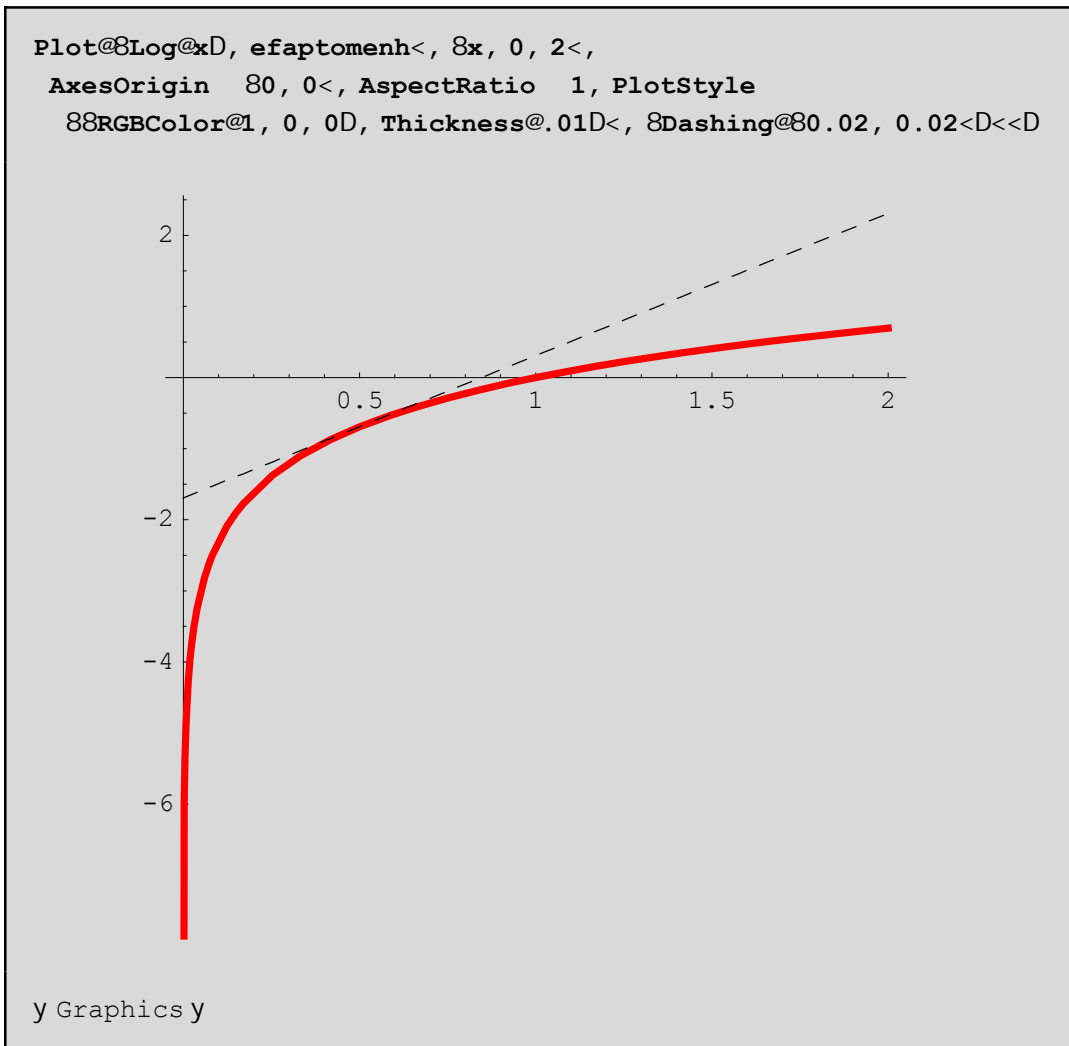
P.c

```
Series@Sin@x yD, 8x, 0, 7, 8y, 0, 7<D
Hy + O@yD^8 L x +  $\frac{1}{6}$  -  $\frac{y^3}{6}$  + O@yD^8  $\frac{y}{z}$  x^3 +
 $\frac{y^5}{120}$  + O@yD^8 N x^5 +  $\frac{y^7}{5040}$  + O@yD^8 N x^7 + O@xD^8
```

6.6 Η επέκταση μιας συνάρτησης

Με την ευκαιρία των σειρών Taylor της f γύρω από το σημείο a πρέπει να πούμε ότι τα πολυωνμικά ανάπτυγματα που προκύπτουν με την συνάρτηση Normal προσεγγίζουν πολύ καλά την συνάρτηση f γύρω από το a. Όσο μεγαλύτερο το n τόσο καλύτερη η προσέγγιση. Ουσιαστικά λοιπόν τα ανάπτυγματα Taylor αποτελούν τα "επέκτασης" πολυώνυμα της f στο a. Για n=1 έχουμε την επέκταση ευθεία. Παράδειγμα: για να βρούμε την επέκταση στην Log[x] για a=0.5 φέτουμε n=1 στην Series και μετά την παίρνουμε την Normal

```
efaptomenh = Normal@Series@Log@xD, 8x, .5, 1<DD
-0.693147 + 2. H-0.5 + xL
```

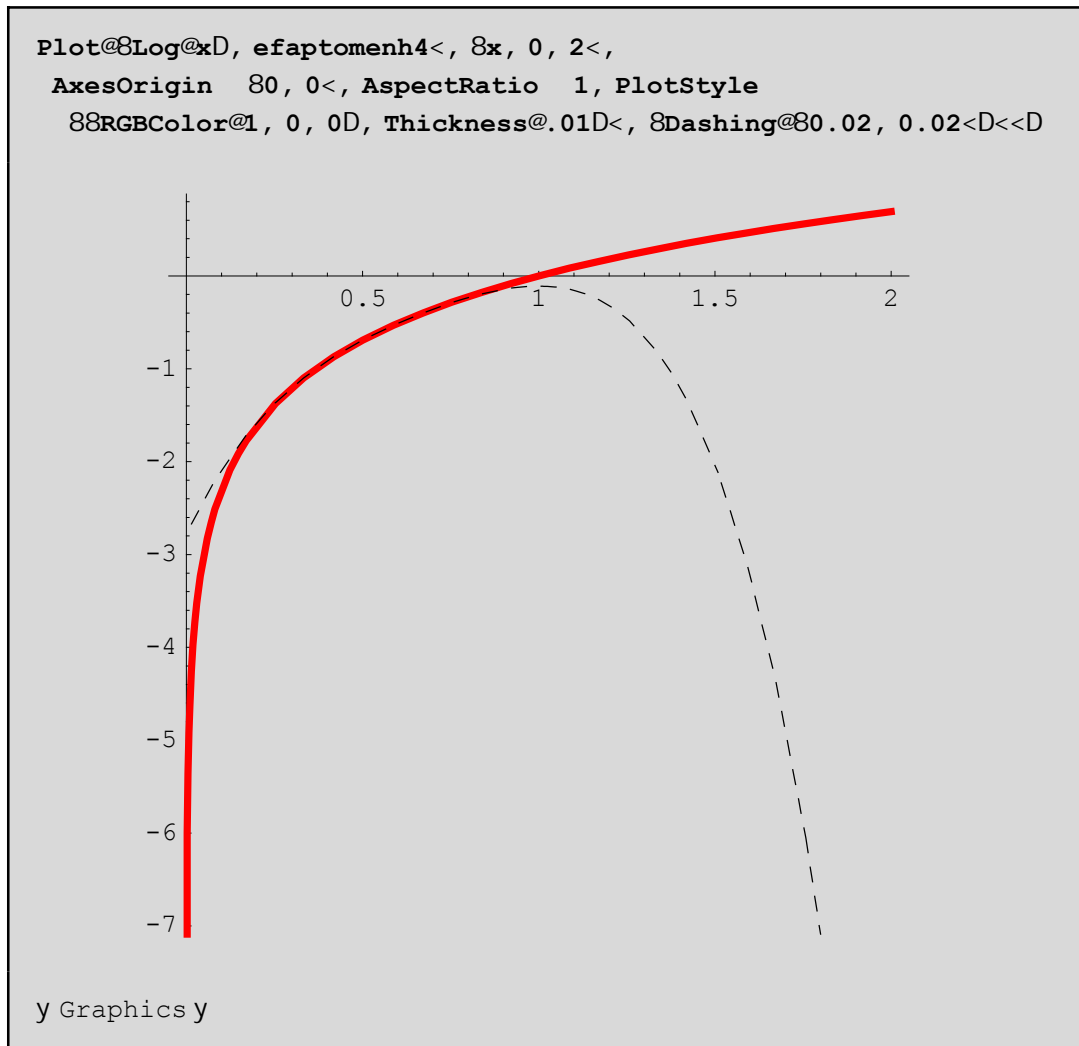

Sto parapánw gráj hna scedásane nazí thn Log kai thn é aptónēh euqía. To RGB[1,0,0] érai to kókkino crwna kai to crhsinopoihsane gia thn Log enó to Dashing chl . tiv diakekomaneV grammáV gia thn é aptónēh. Parathrésate óti prágnati h euqía érai é aptónēh sto shnéo a=0.5. Me crísh thV Normal[Series[Log[x],{x,.5,n}]] gia n megalútera tou 1 nporóne na pároune kalútereV prosejistikéV kampléV sthn Log. Mporétai na kúnetai thn gráj iké parástash gia n>1 gia na dáte thn diaj orá. An tóra qéloune nia kal úterh proséggish ne pol uónunō p.c 4 baqnoV (gúrw apo to shnéo a j us iká) qa prépei na broúne thn Series 4 baqnoV chl adí:

```

efaptomenh4 = Normal@Series@Log@x, {x, .5, 4}
-0.693147 + 2. H-0.5 + xL -
2. H-0.5 + xL2 + 2.66667 H-0.5 + xL3 - 4. H-0.5 + xL4

```


Άσκηση: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) := \ln(2+x)$. Βρείτε τα αναπτύγματα Mac-Laurin της $f(x)$ βαθμού $n=1,2,\dots,20$ με την βοήθεια της Series και αναδοποιήστε τα από έσνα σε μια λίστα. Στὴν συνέχεια ἀρμόστε τὴν Normal στὴ λίστα καὶ στὴν λίστα που προκύπτει ἔστε $x=0$. Θα προκύψουν 20 ἀριθμοί. Εξηγήστε γιατί αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦν ἄλλη ἀλλη ἀκέραια ἀριθμοὶ τοῦ 2^m . Πόσο περιπερατοὶ εἶναι τοῦ 2^m ἀπὸ τὴν προσηγορίαν;